

402/Sans(N)

UG/4th Sem/SANS-MJ-T-5/25

U.G. 4th Semester Examination - 2025

SANSKRIT

[MAJOR]

Course Code : SANS-MJ-T-5

[NEP-2020]

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.
Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable.*

1. Answer any **ten** of the following questions in Sanskrit
Language with Devānagarī scripts: 2×10=20

निम्नोक्तेषु दश प्रश्नान् सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेहि:

- i) Which is the Ādikāvya ? How many verses are there?

किं तावत् आदिकाव्यम् ? तस्मिन् कियन्तः श्लोकाः सन्ति ?

- ii) In which kāṇḍa-s of Rāmāyaṇa the dialogue between सुग्रीव and रामचन्द्रः and the episode of शूर्पनखा are found?

सुग्रीवेन सह श्रीरामचन्द्रस्य साक्षात्कारं शूर्पनखा वृत्तान्तञ्च रामायणस्य कस्मिन् काण्डे समुपलभ्यते ?

- iii) Who was Sugrīva ? In which Kāṇḍa did Rāma alliance with Sugrīva ?

सुग्रीवः कः आसीत् ? कस्मिन् काण्डे रामः सुग्रीवेण सह संधिं कृतवान् ?

[Turn over]

- iv) Who was Viśvāmitra ? Where is the Upākhyāna of Viśvāmitra and Vaśiṣṭha described?

विश्वामित्रः कः आसीत् ? विश्वामित्रवशिष्ठयोः कथा कुत्र वर्णिता ?

- v) Who was the father R̥ṣyaśṛṅga? What was the purpose of bringing R̥ṣyaśṛṅga to Ayodhyā ?

ऋष्यशृङ्गस्य पिता कः आसीत् ? ऋष्यशृङ्गं अयोध्यां प्रति आनयनाय कारणं किम् ?

- vi) Where is Ayodhyā located at present ? What was the ancient name of this city?

अयोध्या वर्तमाने कुत्र वर्तते ? अस्य नगरस्य प्राचीनं नाम किम् आसीत् ?

- vii) Who acquired "ब्राह्मणत्वम्" by the grace of "तपस्या" according to Rāmāyaṇa ? In whose heritage Nandinī was found?

रामायणानुसारेण कः तपस्यावलेन 'ब्राह्मणत्वम्' अर्जितवान् ? कस्याश्रमे नन्दिनी परिदृष्टा ?

- viii) What are the names of Vyāsadeva's father and mother? How long did it take to compose the Mahābhārata?

व्यासदेवस्य पितुः मातुश्च नाम किम् ? महाभारतस्य रचनायां कियत् कालः व्यतीतः ?

- ix) In which Parvan of the Mahābhārata did Shri Krishna go to the Kaurava court as a peace envoy? What is the name of last Parvan of Mahābhārata?

महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि श्रीकृष्णः शान्तिदूतरूपेण कौरवसभां गतवान्? महाभारतस्य अन्तिमपर्वणः नाम किम्?

- x) Who was the king of Gāndhāra? Where is Gāndhāra located at present?

गांधारस्य राजा कः आसीत्? वर्तमाने गान्धारः कुत्र वर्तते?

- xi) Where is Naimiśāranya located at present? Why is Naimiśāranya important in the Mahābhārata?

वर्तमाने नैमिषारण्यं कुत्र वर्तते? महाभारते नैमिषारण्यस्य महत्त्वं किम्?

- xii) Introduce Janamejaya. Why did he perform the Sarpayajña?

जनमेजयस्य परिचयं ददातु। सः सर्वयज्ञं किमर्थं अकरोत्?

- xiii) What is the historical and mythological importance of Hastināpura? Answer in two sentences.

हस्तिनापुरस्य ऐतिहासिकं पौराणिकं च गुरुत्वं किम्? (द्वाभ्यां वाक्याभ्यां उत्तरं देयम्)

xiv) Who was Vidulā? What was the name of Vidulā's son?

विदुला का आसीत्? विदुलायाः पुत्रस्य नाम किम्?

xv) Where is Dvāravati located at present? Who was the king of this city during the time of the Mahābhārata?

द्वारवती नगरी वर्तमानकाले कुत्र स्थितास्ति? महाभारतकाले अस्याः नगर्या? राजा कः आसीत्?

2. Answer any **four** of the following questions:

5×4=20

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं चत्वारः समाधेयाः

i) In which Kāṇḍa of the Rāmāyaṇa is the marriage of Rāma and Sītā described? Briefly discuss the subject matter of that Kāṇḍa.

रामस्य सीतायाश्च विवाहः रामायणे कस्मिन् काण्डे वर्णितः अस्ति? तस्य काण्डस्य विषयसारः संक्षेपेण आलोचनीयः।

ii) Briefly discuss the Upākhyāna of Nala and Damayantī.

नल-दमयन्त्याः उपाख्यानं संक्षेपेण आलोचनीयम्।

iii) Briefly discuss the subject matter of the Ādiparva of the Mahābhārata.

महाभारतस्य आदिपर्वणः विषयसारः संक्षेपेण प्रतिपादनीयः।

- iv) Discuss the historical and mythological importance of the following locations (any **two**): Pañcabatī, Kurukṣētra, Mithilā, Hastīnapura.

एतयोः कस्यचन द्वयोः स्थलयोः ऐतिहासिकं पौराणिकं च महत्त्वं वर्णनीयम् — पञ्चवटी, कुरुक्षेत्रम्, मिथिला, हस्तीनापुरम्।

- v) Discuss the causes and consequences of the Kurukṣētra war as described in the Mahābhārata.

महाभारते वर्णितं कुरुक्षेत्रयुद्धस्य कारणानि परिणामाः च विस्तरेण चर्चयत।

- vi) Briefly discuss the Upākhyāna of Vasiṣṭha and Viśvāmitra.

वशिष्ठविश्वामित्रयोः उपाख्यानं संक्षेपेण निरूपनीयम्।

3. Answer any **two** of the following questions either in Bengali / English / Sanskrit: $10 \times 2 = 20$

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयमुत्तरतः

- i) Write the names of the Kāṇḍas of the Rāmāyaṇa in order. Briefly discuss the subject matter of the Ayodhyā Kāṇḍa and the Kiṣkindhyā Kāṇḍa.

रामायणस्य काण्डनामानि क्रमशः लिखत। अयोध्याकाण्डस्य किष्किन्धाकाण्डस्य च विषयसारः संक्षेपेण आलोचनीयः।

- ii) Discuss the chronological precedence between the Rāmāyaṇa and the Mahābhārata.

रामायणमहाभारतयोः पौर्वापर्यं आलोचनीयम्।

- iii) Briefly discuss any **two** of the following Upākhyānas : Trīśaṅku Upākhyāna, Vidulā Upākhyāna, Śarmiṣṭhā-Yayāti Upākhyāna, Bhagīratha-Upākhyāna.

एतेषां द्वयोः उपाख्यानयोः कथावस्तु संक्षेपेण आलोचनीयम् :
त्रिशङ्कु-उपाख्यानम्, विदुला-उपाख्यानम्, शर्मिष्ठा-ययाति-
उपाख्यानम्, भगीरथ-उपाख्यानम्।

- iv) Discuss the role of women in the Mahābhārata with special reference to Draupadī, Kuntī and Gāndharī.

द्रौपदी, कुन्ती, गान्धारी चेत्यैनासां नारीणां विशिष्टत्वमुल्लिख्य महाभारते
स्त्रीणां भूमिका पर्यालोचनीया।

- v) Elaborately discuss the subject matter as well as the significance of the उद्योगपर्व of the महाभारतम्।